

CONGRES – IN VERBINDING BLIJVEN MET OUDERS

17 juni 2020

Pullman Cocagne, Eindhoven

De relatie tussen hulpverlener en cliënt is het meest werkzame element in elk hulpverleningsrelatie.

Dit geldt zeker voor de relatie tussen de ouders van de cliënt en de hulpverlener. Het begeleiden van ouders is echter niet altijd gemakkelijk en kan soms ontaarden in wantrouwen.

Hoe kun je ervoor zorgen in verbinding met ouders te blijven zonder het gezamenlijke belang binnen hulpverlening, opvang en onderwijs uit het oog te verliezen?

Ouderschapsdeskundige Alice van der Pas (1933-2017) bedacht hiervoor de term de 'ouderbegeleidende positie'. Ouders hebben een onvoorwaardelijk besef dat zij verantwoordelijk zijn voor hun kind, stelde zij. Opvoeden is een zware klus en je hebt als ouder slechts deels in de hand wat er allemaal met je kind gebeurt. Dit maakt het ouderschap kwetsbaar. Tegelijkertijd wijst Van der Pas erop dat goed ouderschap het fundament van onze samenleving is. En dat vraagt om solidair te zijn met ouders. Hiertoe is gerichte aandacht vanuit de hulpverlening nodig. Werken vanuit een ouderbegeleidende positie biedt handvatten om steeds de verbinding te (her)vinden wanneer je weerstand ervaart of je machteloos voelt.

Tijdens dit congres zal het concept van de ouderbegeleidende positie vanuit verschillende invalshoeken worden besproken.

Doelgroep

Dit congres is gericht op HBO- en academisch opgeleide hulpverleners en docenten die in hun werk ondersteuning en behandeling bieden aan ouders rondom ouderschap en opvoeding.

Leerdoelen

- De ouderbegeleidende positie als hulpmiddel voor professionals in de samenwerking met ouders
- Het belang van een luisterende houding bij opvoedproblematiek
- Omgaan met weerstand van ouders
- Opvoeden als groeiproces en het belang van delen van verhalen voor ouders
- Sensitief omgaan met de beleving van ouders van een zorgintensief kind
- Competenties voor het voeren van de interculturele dialoog met ouders

- Communicatieve vaardigheden bij moeilijke gesprekken met ouders

Programma

09.15 uur Registratie en ontvangst met koffie en thee

10.00 uur Opening en inleiding door dagvoorzitter Dr. Guido van de Luitgaarden

10.15 uur José Koster [Expertise in ouderschap] - Invulling geven aan de ouderbegeleidende positie

11.00 uur Drs. Edith Raap [Hogeschool Utrecht] - Luisteren: als oplossing voor opvoedproblemen

11.45 uur Pauze

12.15 uur Gerard Lohuis [Buurtzorg T-Groningen] - Omgaan met weerstand van ouders

13.00 uur Lunchbuffet

14.00 uur Deelsessie 1A Dr. Margreth Hoek [Bureau Hoek] - Zoekende verhalen van ouders verkrijgen

Deelsessie 1B Drs. Minke Verdonk [Praktijk Minke Verdonk] - Oog voor de ouder van een zorgintensief kind

15.00 uur Pauze en wissel

15.30 uur Deelsessie 2A André Stuit en Esther Grudelbach [PCML bureau] - Moeilijke gesprekken met ouders

Deelsessie 2B Sohaila El Ouahabi [Rading Jeugdzorg] - Met beschermjassen kracht- en steunbronnen herstellen

16.30 uur Afsluiting

Sprekers

José Koster

Bijdrage: Invulling geven aan de ouderbegeleidende positie

José doceert, traint en coacht (teams) beroepskrachten en studenten in het onderwijs, welzijn en zorg, in de omgang met ouders en leidt projecten op het gebied van werken met ouders en de (onderlinge-) communicatie. Zij heeft ruime ervaring en kennis over o.a. ouderschap & opvoedondersteuning; -migratie; -LVB; -detentie; en -(jeugd-) zorg. De ouderbegeleidende positie is een hulpmiddel dat professionals helpt om hun samenwerking met ouders in lastige situaties effectiever, beter en bewuster vorm te geven. Juist wanneer de emoties hoog oplopen, heb je iets nodig wat je helpt om naast in plaats van tegenover de ouder te staan. Dan voelt de ouder zich gezien en gesteund, waardoor er bereidheid is om open te staan voor een andere werkelijkheid. José Koster legt uit waarom juist het werken met ouders zo veel emoties op kan roepen en geeft een kijkje in dit helpende instrument.

Drs. Edith Raap

Bijdrage: Het oplossen van opvoedproblemen door te luisteren

Edith studeerde ontwikkelingspsychologie en was onder andere werkzaam in de jeugdzorg, kinderopvang en opvoedingsondersteuning in praktijk, management, training en beleid. Sinds 2012 geeft zij les aan de Hogeschool Utrecht. Haar aandachtsgebied is werken met ouders. Daarnaast is zij gespreksleider moreel beraad van professionals in de jeugdzorg. Momenteel doet zij onderzoek naar ervaringen van ouders van zeer vroeg geboren kinderen. Dagelijks worden hulpverleners benaderd door ouders voor advies bij opvoedingsproblemen. In plaats van een oplossing of een advies voor het probleem te

geven, kan de hulpverlener ook besluiten samen met de ouder naar een antwoord op de opvoedingsvraag te zoeken. Op die manier worden de opvoedingsdeskundigheid en ervaringen van de ouder direct in het proces betrokken. Uitgangspunt hierbij is dat het pedagogisch advies meer over de ouder gaat dan over het kind. De hulpverlener helpt de ouder inzicht te krijgen in de eigen specifieke opvoedingssituatie. Maar hoe doe je dat? Wat zijn de stappen? Waar loop je tegenaan?

Gerard Lohuis

Bijdrage: Omgaan met weerstand van ouders

Gerard is werkzaam als sociaal psychiatrisch verpleegkundige bij BuurtzorgT Groningen en richt zich vooral op de sociale psychiatrie, dubbele diagnoses en openbare geestelijke gezondheidszorg. Daarnaast is hij trainer, docent en opleider aan de Hanzehogeschool en redacteur van het tijdschrift Sociale Psychiatrie. Hij is nauw betrokken geweest bij het opzetten van een ambulante crisisteam in Groningen en het project Vangnet & Advies op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg.

Als hulpverlener kom je in gezinnen waar vaste patronen hun bestaan gevormd hebben. Om een verandering in gang te zetten, maar ook om een zekere stabiliteit te creëren, staan deze patronen ter discussie. Zeker wanneer hulpverlening is opgedrongen of verplicht gesteld wordt. Hoe buig je weerstand om in samenwerking zodat je tot een werkbare relatie komt? Een presentatie over voetangels, maar nog meer over handvatten om hierin een weg te vinden. De weerbarstige praktijk te lijf!

Dr. Margreth Hoek

Bijdrage: Zoekende verhalen van ouders verrijken

Margreth heeft zich na haar promotieonderzoek naar betekenissen van zorg en verantwoordelijkheid in het Nederlands gezinsbeleid gespecialiseerd in ouderschap. Daarmee draagt zij bij aan zowel theorievorming, beleidsadviezen en methodiekontwikkeling zoals: Het ouderschapsspel, Houvast voor ouder die steun nodig hebben, Jouw verhaal – Ons verhaal (een narratieve intervisiemethode voor ouders) Handelen en houding bij (vermoedens van) kindermishandeling, Wijkacademie opvoeden.

Elke ouder wil een 'goede ouder' zijn, als zodanig worden gezien en ook zo worden bejegend. Vertellen over de moeilijke kanten van het ouderschap en een kind grootbrengen maakt ouders kwetsbaar. Tegelijkertijd is het vertellen van dergelijke zoekende verhalen belangrijk voor de identiteitsontwikkeling van ouders en het reflecteren op het grootbrengen. In haar bijdrage gaat Margreth Hoek in op opvoeden als groeiproces en het belang van het delen van verhalen voor ouders. Zij biedt inspiratie uit de narratieve hulpverlening en attendeert op verschillende soorten vragen die je kunt stellen om de verhalen van ouders te verrijken.

Drs. Minke Verdonk

Bijdrage: Oog voor de ouder van een zorgintensief kind

Minke Verdonk heeft orthopedagogiek gestudeerd en is momenteel werkzaam als onderzoeker, adviseur, trainer en ouderbegeleider. Zij is een ervaringsdeskundige ouder en is onder meer auteur van 'Oog voor jou' en ontwikkelaar van UP-Cards.

Voor ouders van zorgintensieve kinderen kan het een uitdaging zijn om naast de zorg voor hun kind, voldoende ruimte te maken voor zichzelf en de rest van hun gezin.

Zorgprofessionals zijn doorgaans gericht op het kind, wat is nodig om voldoende oog voor de

ouder te houden? In haar bijdrage neemt Minke Verdonk deelnemers mee in het leven en de beleving van ouders van kinderen met extra zorg. Op een interactieve manier geeft zij inzicht in wat belangrijk is voor ouders en hoe professionals hier in hun dagelijks werk bij kunnen aansluiten.

Sohaila El Ouahabi

Bijdrage: Met beschermjassen kracht- en steunbronnen herstellen

Sohaila El Ouahabi is coach, trainer Beschermjassen en multidimensionaal Familietherapeut. Vanaf 2007 is zij verbonden aan de Rading Jeugdzorg instantie in Utrecht.

Hoe kun je de ouderbegeleidende positie innemen bij gezinnen vanuit een andere cultuur? In haar bijdrage gaat Sohaila in op het model 'Beschermjassen' dat is ontwikkeld door Kitlyn Tin A Djie. Dit model biedt een toegevoegd denkkader binnen de reguliere werkwijze door meer vanuit het perspectief van de cliënt te kijken en de migratiegeschiedenis in ogenschouw te nemen. Beschermjassen helpt om kracht- en steunbronnen te herstellen en aan te boren in de familie. Door cliënten te 'beschermjassen' in het vertrouwde van hun groep en cultuur, help je ze zich te hernemen, te herstellen en de toekomst weer aan te kunnen. Beschermjassen gaat uit van vijf competenties die nodig zijn voor die interculturele dialoog. Tijdens deze deelsessie komen ze aan bod.

André Stuit en Esther Grudelbach

Bijdrage: Moeilijke gesprekken met ouders

André Stuit en Esther Grudelbach zijn trainers en coaches van PCML bureau voor onderwijs en oudercommunicatie.

Op het snijvlak van belangen, bijvoorbeeld van kind, ouder en instantie, kan het lastig zijn om de verhoudingen en de relatie met ouders goed te houden. Hoe communiceer je als professional op een effectieve manier? En hoe kun je rekening houden met alle belangen en toch in verbinding blijven met de ouder? Plus daarbij oog hebben voor enerzijds het kwetsbare in ouderschap en anderzijds het professionele belang? Een praktische deelsessie met veel aandacht voor communicatieve vaardigheden om toe te passen in moeilijke gesprekken met ouders.

Dr. Guido van de Luitgaarden

Bijdrage: Dagvoorzitter

Guido is opgeleid als sociaal-pedagogisch hulpverlener en werkte in die hoedanigheid onder meer in het sociaal-cultureel werk. Hij was gedurende 16 jaar als senior onderzoeker en docent werkzaam bij Zuyd Hogeschool, lectoraat Sociale Integratie. Guido promoveerde aan de University of Salford (VK) op een proefschrift over oordeels- en besluitvorming bij vermoedens van kindermishandeling. Sinds 2006 is hij verbonden aan het Euregionaal Congresburo en het Centrum voor Educatie en Supervisie. Daarnaast is hij echtgenoot en (pleeg)vader. Ook is hij voorzitter van de Raad van Toezicht van het Steunpunt Mantelzorg Zuid.